

land is gevestigd, geldt voor het terzake dier aandeelen genoten bedrag een overeenkomstige regeling, neergelegd in art. 29 D. & T. B. wet, mits die vennootschap, vereeniging of maatschappij in Ned. Indië, Suriname, Curacao of buitenlandschen Staat in eenigen vorm naar de winst belastingplichtig is, en met dien verstande, dat slechts *twec derde* van het op die aandeelen genotene voor aftrek in aanmerking komt.

Mr. J. H. LEBENEN

Naschrift: Bovenstaand artikel was reeds geschreven en ter plaatsing aan de Redactie opgezonden, voordat in de Naamlooze Vennootschap van 15 April en 15 Mei van den loopenden jaargang artikelen over hetzelfde onderwerp van de hand van den Heer *H. J. Lazet* zijn verschenen. Wie zijn kennis over dit onderwerp wil verdiepen, moge niet verzuimen van de uitvoerige beschouwingen van den Heer *Lazet* kennis te nemen.

J. H. L.

UIT HET BUITENLAND

Red.: W. BEIJDERWELLEN, J. E. ERDMAN,
CH. HAGEMAN en A. M. VAN RIETSCHOTEN

(Bijdragen en mededeelingen zende men aan den Secretaris der Redactie)

Futility of the Balance Sheet and Report Certificate

Onder dezen titel heeft de accountant *E. R. Scherich* een artikel gepubliceerd, dat nadere beschouwing verdient.

De inhoud van de verklaring, die de accountant na de controle van een boekingsperiode aan zijn client geeft en die, voor zoover zij behoort bij een jaarrekening, veelal voor publicatie bestemd is, moet van positieven aard zijn.

Deze verklaring moet niet dusdanig geredigeerd zijn, dat de accountant feitelijk geen verantwoordelijkheid draagt, dan toch heeft de verklaring alle waarde verloren.

De opdracht aan den accountant wordt door den opdrachtgever verstrekt voor een bepaald doel en de verklaring van den accountant moet in overeenstemming zijn met dat doel.

De schrijver geeft als werk-schema voor het opstellen van een verklaring bij te publiceren balans en voor die van het accountantsrapport:

a. Vaststelling van de authenticiteit van het rapport en het verlenen van „dignity of officialdom” daaraan.

b. Verstreking van inlichtingen:

1°. Omtrent het al of niet hebben plaats gevonden van een controle, zoomede aard en uitgebreidheid daarvan.

2°. Betreffende het rapport en de daaraan toegevoegde gegevens:

I. Of alle essentiele feiten daarin zijn vermeld.

II. Of alle essentiele feiten daarin juist zijn vermeld.

III. De basis, waarop de waardeering der activa en passiva heeft plaats gevonden.

3°. Omtrent het doel van het rapport en vaststelling van het gebruik daarvan.

4°. Vaststelling en/of begrenzing der aansprakelijkheid van dengene, die het rapport heeft gemaakt.

De verklaringen, die bij de jaarrekening gegeven worden, zijn vaak van een dusdanige redactie, dat een niet ter zake deskundige de waarde daarvan ontgaat.

Scherich geeft vervolgens de redactie van een accountantsverklaring, waarin hij alle „voorbehoud” samenvat, die in verschillende verklaringen wels eens wordt aangetroffen. Deze luidt:

Accountantsverklaring:

Ondergeteekenden hebben:

1°. de administratie van de maatschappij over het boekjaar eindigende gecontroleerd.

2°. de berekening en de prijzen van de voorraden, welke waren opgenomen door het personeel der maatschappij en door hen gewaardeerd, getoetst

3°. de kassaldi, de banksaldi, de te ontvangen en te betalen wissels alsmede de effecten geverifieerd

4°. nagegaan de bedragen, waarmede de rekeningen der vaste eigendommen zijn belast geworden

en zij verklaren hierbij, dat:

a. volgens hunne opinie,

b. behoudens voorziening voor afschrijving,

c. behoudens voorziening voor belastingen,

d. behoudens voorziening in de verliezen, tengevolge van nog hangende processen,

e. behoudens de waardeering der voorraden door de maatschappij zelve,

f. behoudens de aanwezigheid van voor het bedrijf noodig geachte reserves,

g. op grond van de boeken, door hen gecontroleerd en de informatie, welke zij verkregen,

de bijgaande balans en verlies- en winst-rekening een juist beeld geeft van den financieelen toestand van de maatschappij op ...

en van de behaalde resultaten over het afgelopen verslagjaar en dat genoemde stukken in overeenstemming zijn met de boeken.

A. & B.

Accountants

Een dergelijke verklaring is zoo weinig positief, dat zij beter weggelaten kan worden. Zij houdt in, dat een controle is ingesteld en dat de controle over een bepaalde boekingsperiode heeft geloopt, doch degen, voor wie de verklaring is bestemd (belanghebbenden en a.s. belanghebbenden) mag toch reeds bij voorbaat aannemen, dat een accountant geen balans teekent of een rapport uitbrengt, zonder dat een controle daaraan is voorafgegaan. Wat vanzelfsprekend is, behoeft niet nader vermeld te worden.

Indien een rapport wordt uitgebracht, zonder dat de daarin gedane mededeelingen gesteund worden door een voorafgaand onderzoek, dan moet zulks uit het rapport duidelijk blijken.

Wat betreft de diverse „voorbehouden” zij opgemerkt, dat ieder van deze „negatieve technische beperkingen” voor een buitenstaander niet naar waarde te schatten is en dat de accountants zelve het publiek ook niet ingelicht hebben, wat de beperking ten aanzien van het geheel als gevolg heeft.

„It is clear” zegt *Scherich* in zijn artikel „that the usual balance sheet and report certificate serves but one purpose and that to establish the authenticity of the report and lend the „dignity of officialdom thereto”.

Het komt den schrijver gewenscht voor, om in de accountantsverklaring nader te preciseren, voor welk speciaal doel de accountant de gegevens heeft verzameld en tevens door de vermelding daarvan, uit te schakelen, dat tegenover derden de verklaring voor andere doeleinden wordt gebruikt.

Als voorbeeld geeft *Scherich* de volgende redacties:

a. „We have audited the accounts of for the calenderyear ended with the idea of establishing the financial position of the said company for credit-purposes.”

„We hereby certify that accompanying statements, consisting of balance sheet and report of income and profit and loss, were prepared pursuant to said audit and purpose.”

„The liability of this firm under this certificate is confined to those who have dealt directly with it.”

b. „We have made a detailed audit of the accounts of for the calenderyear ended for the purpose of establishing the financial integrity of those accounts.”

„We hereby certify that the accompanying statements, consisting of were prepared from said accounts and are in accord therewith.”

„We caution the use of this report in any way inconsistent with the purposes expressed herein.”

Natuurlijk zijn nog verschillende redacties mogelijk, maar het doel van den schrijver is door het voorgaande aangegeven.

(The Certified Public Accountant, April 1932)

Waardeering van Patenten

Volgens *R. E. Stadler* is de waarde van een patent wettelijk vastgesteld, door daarop hetzelfde systeem van waardeering toe te passen als voor de overige bezittingen, nl. het systeem van de „fair market value”. De moeilijkheid schuilt niet in het vinden van het systeem, doch in het feit, dat de „marktwarde” van een patent een slag in de lucht is.

Een patent is vrijwel steeds iets unieks en een vergelijk met een ander patent is derhalve niet mogelijk.

Zelfs indien het patent eerst kortelings is gekocht tegen betaling in „cash”, dan nog kan deze prijs absoluut onjuist zijn ten aanzien van de werkelijke waarde.

Als middel om de waardeering te toetsen, kan men voor patenten aannemen:

1°. *Kostprijs*: Hieronder vallen:

- a. de kosten die gemaakt zijn ten behoeve van de uitvinding, in casu het patent.
- b. de kosten, die gemaakt zijn, om het patent wettelijk beschermd te krijgen.

2°. *Kapitalisatie van de inkomsten van het patent*.

Deze methode is het gemakkelijkst toe te passen bij ondernemingen, die het patent exploiteeren, door het geven van licenties.

Moeilijker wordt het, wanneer de eigenaar zelf het patent in eigen bedrijf toepast. Door nauwkeurige analyseering van de resultaten behaald vóór en na de invoering van het patent, zouden de inkomsten, die uitsluitend aan het patent te danken zijn, kunnen worden bepaald.

3°. *Kapitalisatie van de besparing, tengevolge van invoering van het patent in eigen bedrijf*.

Hierbij zal men talloze moeilijkheden ontmoeten. De diverse soorten van besparing (op materieel, door minder verbruik per eenheid product of doordat goedkoopere materialen gebruikt kunnen worden; besparing op arbeidsloon; besparing door mindere investering van kapitaal; besparing wegens minder verkoopkosten, doordat het patent een monopolieproduct geeft, etc. etc.) vereischen ieder een nauwkeurige bestudeering, teneinde daarop voort te kunnen bouwen voor de waardebepaling.

4°. *Taxatie van de waarde van het patent door experts*.

Het Amerikaanse „Treasury Department” heeft in den allerlaatsten tijd de taxatie van de waarde van een patent door experts erkend. De taxatie „is to be in the light of events subsequent to the time at which the valuation is „made.”

Vele maatschappijen zijn van meening, dat de waarde van een patent slechts pro memoria dient te worden opgenomen en de practijk heeft geleerd, dat dit in vele gevallen goed gezien is. Daar, waar een conservatief beheer gevoerd wordt, is deze waardeering zeer zeker op haar plaats.

In verband met de belastingwetgeving in Amerika is de schrijver van meening, dat dit conservatieve waardeeren in verschillende gevallen tot moeilijkheden zou kunnen leiden.

(The Certified Public Accountant April 1932)

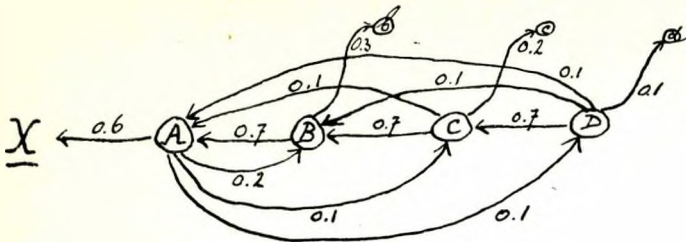
J. E. E.

De Geconsolideerde Groepsbalans

De expansie van het moderne bedrijfsleven is oorzaak van de veelal ingewikkelde financiële structuur van de concerns, welke de bedrijven beheeren. In het bijzonder doet zich voor bij „verticale” combinaties. Het is geen zeldzaamheid meer, wanneer vijf en twintig en meer maatschappijen, door onderlinge deelneming in elkanders kapitaal, tot groepen zijn samengevoegd. Zelfs komen groepen van meer dan honderd maatschappijen voor. De structuur van dergelijke groepen is dan dikwijls zeer ingewikkeld, doordat een dochter- (of zustermaatschappij) aandeelen van maatschappijen bezit, welke een of meerdere graden hooger in het schema van de groepsstructuur voorkomen. Dit krijgt een bijzondere betekenis, wanneer de in het groepsverband samengevatte deelnemingen in de groepsmaatschappijen niet de volle 100 % omvatten. Dan toch komen er in het groepschema minderheidsbelangen voor in zeer uiteenlopende en ingewikkelde schakeeringen.

Voor het verkrijgen van een overzicht over de financiële verhoudingen van de groep als geheel van belangen, zal het al spoedig noodig zijn over te gaan tot het samenstellen van geconsolideerde jaarstukken. Door *Lewis A. Carman* van het kantoor te Los Angeles van *Haskins en Sells* is een serie artikelen geschreven, omtrent de door hem voorgestane methode om tot de opstelling van dergelijke geconsolideerde jaarstukken te komen. Zijn methode bestaat hierin, dat van elke groepsmaatschappij de verhoudingspercentages worden vastgesteld van het eigendom van het overheersende „blok” en het eigendom van een of meer minderheidsbelangen. Het is duidelijk, dat het eigendomspercentage van het overheersende blok in een bepaalde tot de groep behorende maatschappij kleiner kan zijn dan die van de verschillende minderheidsbelangen tezamen. In de eerste plaats kan het groepsverband door het overheersende blok verkregen zijn door gebruikmaking van afwijkingen van het evenredig stemrecht der aandeelen. Maar ook wanneer dat niet het geval is, en dus deelneming boven de 50 % een maatschappij eerst aan de groep bindt, kan het eigendomspercentage van het overheersende blok in een groepsmaatschappij reeds minder dan 50 % zijn. Ter illustratie diene dit uiterst eenvoudige voorbeeld: Maatschappij A is in handen van het overheersende blok; zij bezit 60 % der aandeelen van Maatschappij B, welke weer 60 % der aandeelen van Maatschappij C bezit. Geen verdere onderlinge deelnemingen veronderstellende, bezit het overheersende blok via Maatschappij A o.a. 36 % van Maatschappij C. Zoo kan het blijken, dat in een groep het overheersende blok, dat de groep vormde en bijeenhoudt, in de werkmaatschappijen van de groep (in de bedrijven dus) slechts een aandeel heeft, dat in vele gevallen belangrijk beneden 50 % blijft. Of de geconsolideerde jaarstukken in een dergelijk geval bruikbaar zijn voor dengene, die niet volkomen met de daaraan ten grondslag liggende jaarstukken der ondermaatschappij bekend is, moet sterk worden betwijfeld. De grens, waartoe consolidatie toelaatbaar geacht moet worden, zal zonder twijfel naar omstandigheden moeten worden beoordeeld.

Voor de berekening van de verhoudingsgetallen, volgens welke de verdeling tussehen het overheersende blok en de minderheidsbelangen moet plaats hebben, wordt door den schrijver een aanschouwelijke methode gegeven voor vrij eenvoudige gevallen en een algebraïsche methode, welke in meer gecompliceerde situaties moet worden toegepast. De volgende berekening geeft hiervan een voorbeeld. In het schema stelt X voor het overheersende blok, b, c en d de minderheidsbelangen, A, B, C en D de tot de groep behorende maatschappijen. De bij de verbindingslijnen geplaatste getallen geven de verdeling van het aandeelenkapitaal van elk der maatschappijen weer.

Stel het nominaal kapitaal der 4 maatschappijen resp. A, B, C en D; stel de netto activa der 4 maatschappijen (d.i. totaal activa minus passiva) exclusief onderlinge deelnemingen in groepsmaatschappijen, w, x, y en z. Het schema leidt dan tot de volgende vier vergelijkingen:

$$\begin{aligned} A &= w + 0.7 B + 0.1 C + 0.1 D \\ B &= x + 0.2 A + 0.7 C + 0.1 D \\ C &= y + 0.1 A + 0.7 D \\ D &= z + 0.1 A \end{aligned}$$

Door oplossing worden de volgende verhoudingsgetallen gevonden:

Groepen:		X	b	c	d
Maatschappijen	Deeler	Deeltallen			
A	7427	6000	987	340	100
B	7427	4200	2919	238	70
C	7427	3540	2142	1686	59
D	7427	3498	1890	1238	801

Het overheerschende blok x bezit dus $\frac{6000}{7427}$ van de activa van

$$A + \frac{4200}{7427} \text{ van de activa van } B + \frac{3540}{7427} \text{ van de activa van } C + \frac{3498}{7427} \text{ van de activa van } D.$$

Door op deze wijze een verdeelingschema op te maken, waarnaar de activa worden toegedeeld aan de deelnemende belanghebbenden, worden bij de samenstelling van geconsolideerde jaarstukken de volgende voordelen verkregen in vergelijking tot de meestal gebruikelijke methode, waarbij de consolidatie „van onder op” stap voor stap wordt verricht:

1. de berekeningen verlopen vrij eenvoudig,
2. de consolidatie wordt in één bewerking uiteindelijk verkregen,
3. het „sluiten” van het verdeelingschema geeft eenige controle op de gebruikte verhoudingsgetallen,
4. na het gereedkomen van de consolidatie-berekeningen zijn wijzigingen in de jaarstukken, ook van de verst verwijderde ondermaatschappij, zeer eenvoudig aan te brengen,
5. de methode is wiskundig juist, ook in de meest gecompliceerde gevallen.

(The American Accountant April en Mei 1932)

De waarheid in publiciteit

In het Juni-nummer van The American Accountant komt een advertentie voor van een opleidingsschool voor Accountancy, welke de volgende accountantsverklaring bevat:

„We have examined the records, relating to the enrollment of students at Theschool of Accountancy and Finance in the year ended June 30th 1931, and we certify, that, in our opinion, the number of students, who were enrolled at the school in that year, excluding duplications, is 2711”.

(signed) Lybrand, Ross Bross & Montgomery”

De Kreuger-affaire

Een uit Amsterdam afkomstig nieuwsbericht van recenten datum, voorkomende in de New York Times, vermeldt, dat in Amsterdam de Kreuger-affaire beschouwd wordt als een unicum in de geschiedenis van het bedrijfsleven. Het artikel eindigt met de volgende opmerking: „Het gevoelen bestaat, dat de meest betreuwenswaardige fout door de internationale financiers is begaan, toen zij zijn afgegaan op balansen, die niet waren voorzien van een goedkeurende verklaring van accountants van welbekende reputatie”.

De redactie van The American Accountant knoopt hier de volgende opmerking aan vast: Het vertrouwen, dat Kreuger werd geschonken, op grond van niet van een verklaring voorzien eijfermateriaal is alleen verklaarbaar op grond van het feit, dat Kreuger's financieele standing op het moment, dat hij op het hoogtepunt van zijn loopbaan stond, buiten iederen twijfel werd geacht. Hierdoor is weer eens te meer gebleken, dat het gevaarlijk is zaken te doen op basis van aannemelijkheid in plaats van vastgestelde feiten. Er is ons door dit geval geen ander nieuws geleerd, dan dat grove misleiding zoowel op enorm groote, als op kleine schaal kan plaats vinden. Dit geval zal ertoe medewerken, dat de publieke opinie er steeds meer van overtuigd zal geraken, dat voor het aangaan van zakelijke transacties gecontroleerd eijfermateriaal onontbeerlijk is. De public-accountant kan veel productiever werk verrichten, wanneer hij in de gelegenheid gesteld wordt zijn werk te doen alvorens tot het afsluiten van financieele transacties wordt overgegaan, dan de lijkshouwing die hun in de Kreuger-affaire is toebedeeld.

(The American Accountant Juni 1932)

A. v. R.

REPERTORIUM VAN TIJDSCHRIFT-LITERATUUR OP HET GEBIED VAN ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHuishouDKUNDE

Redactie: Mej. Dr. R. PHILIPS en Drs. G. L. GROENEVELD voor bedrijfseconomie en J. P. DE HAAN en J. C. SPANGENBERG voor accountancy

A. ACCOUNTANCY

II. HET ACCOUNTANTSBEROEP

Inzake rekest der Vereeniging van academisch gevormde accountants betreffende regeling accountantsexamen

Modderaar, Drs. J. met naschrift van Mr. Dr. F. C. van Geer — Deze artikelen zijn het slot van de polemiek tusschen bovengenoemde Heeren over voorgeschied onderwerp.

A II 4

Maandblad voor Accountancy en Bedrijfshuishoudkunde Maart 1932

Wettelijke regeling van het accountantsberoep in Duitsland

Redactie. — Gepubliceerd worden de verschillende documenten over de wettelijke regeling in Duitsland. Deze zijn van belang voor den Nederlandschen accountant, werkende in Duitsland.

A II 4

Accountancy Februari 1932

III. LEER VAN DE INRICHTING

Grain futures and grain accounting

Field, A. M. — Behandeld worden termijnzaken en de administratie daarvan.

A III 3

The Journal of Accountancy Februari 1932

De administratie en boekhouding eener particuliere Indische tramweg-onderneming

Doornaar, H. W. — In een vervolgartikel wordt het bovenstaande beschreven; het artikel is van liniaturen en modellen van bedrijfsrekening enz. voorzien.

A III 3

Maandblad voor het Boekhouden April 1932